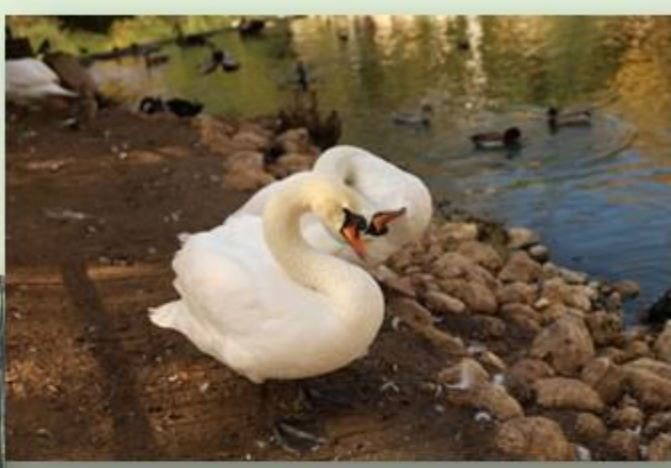

ביולוגיה מבעד
לעדשה
תשפ"ה

במקום הראשון

תמונה מס. 2- ריקוד החיים של התמירונים
הצלים: אנדרה זערור ביה"ס- תיכון אורתודוקסי
רמלה

תיאור התופעה- לתמירון רגליים ורודות וארוכות
במיוחד (ומכאן בא שמו העברי) ומקור שחור,
ארוך ודק. בתי הגידול שלהם הם ביצות, נהרות,
אגמים רדודים ובריכות.

הזכרים מושכים את הנקבה בריקוד הנקרא
ריקוד או טקס חיזור (courtship display)
במהלך הריקוד, הזכר והנקבה מותחים
ומצמידים את צוואריהם אחד לשני, הזכר טובל
את מקורו במים בהפגנתיות וחג סביב הנקבה
ולבסוף מצמידים את מקוריהם אחד לשניה.

מקום הצילום: אילת

במקום השני

תמונה מספר 9- משחקי מלחמה
הצלם: אדם אורפז ביה"ס: תיכון קלעי, גבעתיים
תיאור התופעה- בתמונה ניתן לראות דוגמה לתחרות ישירה בין שני זכרים של יעלים נובים, שנועלים את קרניהם ומתמודדים ביניהם. מדובר במאבק שמטרתו לקבוע מי מהם חזק יותר, כאשר המשאב שעליו הם מתחרים הוא נקבות להזדווגות או על טריטוריה מסוימת. הקרניים המפותלות, העשויות קרטין, משמשות ככלי מרכזי במאבק, והזכרים משתמשים בהן כדי לדחוף ולבדוק את עוצמת יריביהם. תופעה זו היא דוגמה לאסטרטגיה אבולוציונית שמטרתה להבטיח שהמוצלח ביותר יתרבה, תוך מזעור סיכון לפגיעה חמורה לעומת קרבות קטלניים. התנהגות כזו ממלאת תפקיד חשוב בתהליך הברירה הטבעית. זכרים שמנצחים בתחרות נחשבים לכשירים יותר מבחינה פיזית וגנטית, ולכן סביר יותר שגנים שלהם יעברו לדור הבא. עם הזמן, תכונות כמו קרניים חזקות, עמידות וכושר גופני הולכות ומשתפרות באוכלוסייה כתוצאה מהתחרויות האלו.

מקום הצילום: שמורת הטבע עין גדי

במקום שלישי

תמונה מספר 4. – חיבוק נאהבים

הצלמת: תלין אל מצרי ביה"ס-
תיכון רנסנס ירושלים

תיאור התופעה: זוג ברבורים

לבנים, הנראים כאילו מבצעים

"תנועת חיזור" או התנהגות

חברתית בין זוגות. אצל הברבורים

בני הזוג קשורים זה לזה לכל ימי

חייהם. הברבור מפגין צורות של

תנועות הרמוניות כגון עטיפת

הראש או קרבה פיזית כחלק

מחיזוק הקשרים הזוגיים.

מקום הצילום: גן החיות התנכי,

ירושלים

תמונה מס. 1- ירגזי בטבע
הצלמת: נור חלבי ביה"ס- דרכא
דלית אל כרמל.

תיאור התופעה – הציפור מסוג

ירגזי בעל מקור כתום בהיר עד
צהוב, וראש וחזה אפורים כהים,
הוא ניזון בקיץ בעיקר מחרקים,
במיוחד חיפושיות, רפראים ופרוקי-

רגליים קטנים, ובחורף תזונתו
כוללת גם פירות, בלוטים, אגוזים
וערמונים. לירגזי מקור שמותאם
לאכילת פירות אלו.

מקום הצילום: דלית אל כרמל

תמונה מספר 3 – התאפרתי
הצלם: גל פורטנוי ביה"ס- בית
חינוך ע"ש רבין תל-מונד
תיאור התופעה- הזיקית מחליפה
צבעים בעזרת ארגון מחדש של
גבישים זעירים שנמצאים בתאי
עור מיוחדים כדי להגן על עצמה
מפני טורפים ולהסוות את עצמה.
הזיקית הים תיכונית שבתמונה
עברה מעץ קרוב עם עלים ירוקים
אל המדרכה האפורה והחלה
לשנות את צבעה לאפור.
מקום הצילום: תל מונד

תמונה מספר 5. – אין בעולם אהבה
כמו אהבה של אמא

הצלמת: זינה אבו דיאב ביה"ס: תיכון

רניסנס

תיאור התופעה: נקבת מנדרייל עם

הצאצא שלה. בתמונה

מודגמת תופעה ביולוגית בסיסית

המכונה טיפול הורי. הטיפול

ההורי כולל: חינוך והתבוננות. האם

משדרת לצעירה התנהגויות

הישרדותיות חשובות כגון חיפוש

מזון, זיהוי איומים ואינטראקציה

חברתית עם חברי הקבוצה.

מקום הצילום: גן החיות התנכי,

ירושלים

**תמונה מספר 6. – הכי קרוב שיש
הצלם: יוחאי מדינה ביה"ס: תיכון ליד האקדמיה
למוסיקה ולמחול בירושלים**

תיאור התופעה: השפעת האדם על בע"ח - מרחק
תגובה. מרחק התגובה הוא המרחק שאפשר
להתקרב לבעל חיים לפני שהוא בורח. הוא מסמל עד
כמה בע"ח התרגל לנוכחות האדם בקרבתו ו"בוטח
בו". ליעלים יש מרחק תגובה מינימלי ביותר - ניתן
להתקרב עד למרחק של פחות ממטר. היעלים רגילים
לכך שהם מקבלים מזון מבני אדם וכמובן שדרך הזנה
זו קלה יותר ודורשת פחות השקעת אנרגיה מרעייה,
אכילה ועיכול צמחים.

מקום הצילום: הרי אילת

**תמונה מספר 7- מסע איטי לתחילתו של דור חדש
הצלמת: נועם תמר סיבוני ביה"ס: קריית חמ"ד
אמי"ת שדרות**

תיאור התופעה: התמונה מציגה רגע רבייה בין צבים

יבשתיים, תהליך חיוני להבטחת המשכיות המין.

צבים הם בעלי חיים זוחלים מסדרת הצבים,

שמאופיינים בשריון קשיח המגן על גופם. בתהליך

החיזור והרבייה, הזכר בדרך כלל מטפס על הנקבה,

כחלק מהתנהגות רבייתית טיפוסית למינים אלו.

מקום הצילום: באר שבע

**תמונה מספר 8- אחד עם החול
הצלם: יונתן סיקולר, ביה"ס: ברנקו
וייס מיתרים**

תיאור התופעה - שפיפון הנגב מתחפר

ומסתווה בחול למטרות צייד או

הסתתרות מטורפים, גופו תואם לצבע

הקרקע וכך קשה להבחין בו. התאמה

התנהגותית והתאמה מורפולוגית.

השפיפון הוא נחש ארסי ממשפחת

הצפעיים והוא נפוץ במדבריות המזרח

התיכון, מעל עיניו זוג קרניים עשויות

קשקשים.

מקום הצילום: צפון הנגב

**תמונה מספר 10- מה צופן הדבש
הצלם- אוהד ברין ביה"ס: תיכון חדש
ע"ש אפרים קציר, קרית אונו**
תיאור התופעה- בתמונה ניתן לראות

דבורה יונקת צוף מן הפרח Scarlet
monkeyflower. גומלין מסוג
הדדיות. הדבורה מאביקה את הפרח
וניזונה מהצוף וגרגרי האבקה.

מקום הצילום: פארק רייספלד, קרית
אונו

**תמונה מספר 11- שומר האיזון האקולוגי
צלם- חמזה סביח ביה"ס: רוואד אלקודס,
בית חנינה**

תיאור התופעה- הדוכיפת היא דוגמה
להתאמתם של יצורים חיים לסביבתם.
לדוכיפת יש מקור ארוך ומעוקל – התאמה
מבנית המסייעת לה לחלץ חרקים מהקרקע.
זה שמפחית את מספר החרקים המזיקים
ותורם לשמירה על הצמחייה והיבולים
החקלאיים. הדוכיפת מתאפיינת בנוצותיה
הצבעוניות המדהימות, במיוחד בציצת
הראש הבולטת שלה בעת סכנה או בעת
אינטראקציה עם סביבתה.

מקום הצילום: בית חנינא, ירושלים

תמונה מספר 12- מארב מתפרץ הצלם- אילן שבאלבו, ביהס: תלמה ילין , גבעתיים

תיאור התופעה- תן זהוב מוסווה מאחורי הקנים - זוהי התאמה מבנית - פרוותו הזהובה בצבע דומה לעשבים סביבו בשילוב עם קרני השמש, כך לא בולט מאחוריהם וכך מפחית חשיפה לסכנות. התן נעצר ובחן אם יש סכנה מכיוונו כשראה אותו מטיילים בפארק - זוהי התאמה התנהגותית של התן לסביבתו. התן הוא מין מתפרץ – משמע הוא מתרבה ומרחיב את נוכחותו באזור מסוים בגלל נוכחות האדם.

מקום הצילום: ראש ציפור, פארק הירקון,

תל אביב